

Ngày tết nghĩ về tấm gương giản dị và tiết kiệm của Bác Hồ

Sinh thời, mỗi khi tết đến, Xuân về Bác luôn căn dặn đồng bào chiến sĩ:

Mừng Xuân mừng cả thể gian

Phải đâu lãng phí cỗ bàn mới Xuân.

Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn nêu cao tấm gương sáng về lối sống giản dị và tiết kiệm cho toàn Đảng, toàn dân. Bác luôn nâng niu tất cả chỉ quên mình, và mong để lại muôn vàn tình yêu thương, để lại một đời thanh bạch chẳng vàng son cho các thế hệ mai sau.

Là lãnh tụ nhưng Người rất khiêm nhường, ăn mặc giản dị, nêu cao gương “cần, kiệm, liêm, chính, chí công, vô tư”. Hành trang còn lại của Bác trước lúc ra đi chẳng có gì đáng kể. Vẫn là bộ áo ka-ki bạc màu, vẫn là đôi dép cao su mòn vẹt, chiếc radio cũ kỹ, và giường mây, chiếu cói đơn chăn gối/Tủ nhỏ vừa treo mấy áo sờn (Theo chân Bác – Tô Hữu).

Trong kháng chiến chống Pháp gian khổ, khi còn ở núi rừng Việt Bắc hay khi hòa bình về Thủ đô Hà Nội, lúc nào người cũng thích ăn cơm đạm bạc với dưa cà, mắm ruốc, thịt kho mặn cho nhiều muối ớt. Khi ăn một mình hay khi tiếp khách Người luôn căn dặn nhà bếp vừa đủ để ăn hết, tránh lãng phí. Trong kháng chiến, Người chỉ có hai bộ quần áo ka-ki màu vàng nhạt. Thấy quá cũ, các đồng chí Trung ương đã may cho Bác một bộ mới, Bác bảo: Ai bảo các chú may quần áo cho Bác? Bác có hai bộ là đủ dùng rồi. Hiện nay đồng bào ta còn nhiều người thiếu quần áo, Bác có như vậy là tốt lắm rồi. Bác có một cái áo bông mặc chống rét đã rách vỏ bọc ngoài, Bác bảo đồng chí phục vụ vá lại cho Bác. Đồng chí phục vụ không vá mà xin ý kiến Bác cho thay vỏ ngoài. Bác không đồng ý, nói: Này chú ạ, Chủ tịch Đảng, Chủ tịch nước mặc áo vá thế này là cái phúc của dân đấy, sao chú lại dám bỏ cái phúc ấy đi. Bây giờ nhiều cụ già nông thôn có được cái áo bông như thế này là quý lắm đấy chú ạ.

Đôi dép cao su của Bác đã mòn, cán bộ giúp việc đề nghị Bác cho mua một đôi dép mới chỉ có 2,5 đồng. Bác nói: Vấn đề không phải là ở chỗ 2,5 đồng mà xem đôi dép đã hỏng chưa? Hiện nay đôi dép này còn dùng được, lúc nào cần thay Bác sẽ đồng ý. Hiện nay đôi dép cao su, bộ quần áo ka-ki và chiếc áo của bông của Bác là những vật quý trong bảo tàng Hồ Chí Minh.

Nhà thơ Chế Lan Viên đã viết:

Giấu mình đi, Người không làm phiền ai tất cả

Dép một đôi, quần áo vài bộ

Chỉ có trái tim bao la là tất cả gia tài.

Bác vẫn thường đi lại làm việc bằng chiếc xe hiệu Pabeda do Liên Xô (cũ) gửi tặng. Đồng chí lái xe thấy xe cũ, chạy không êm, không nhanh, đề nghị Bác cho mua xe mới. Bác hỏi:

- Xe đã hỏng chưa?

Đồng chí lái xe thưa:

- Dạ, thưa Bác, xe chưa hỏng nhưng đôi xe mới chạy nhanh hơn, êm hơn.

Bác bảo:

- Nếu thế thì chưa nên đổi. Ai muốn chạy xe nhanh hơn, ngồi êm hơn thì đổi. Bác dùng chiếc xe này vì nó chưa hỏng.

Thế là chiếc xe ấy vẫn thủy chung với Người cho đến cuối cuộc đời.

Trong bài báo “Mừng tết Nguyên đán như thế nào?”. Bác viết: Suốt năm chúng ta thi đua lao động sản xuất, những ngày nguyên đán, chúng ta vui chơi để chào xuân. Việc đó cũng đúng thôi, nên chúng ta mừng xuân một cách vui vẻ, lành mạnh. Nếu có bao nhiêu tiền bỏ ra mua sắm tết để đánh chén lu bù, thế là mừng xuân một cách lạc hậu, thế là lãng phí, thế là không xuân.

Cũng trong bài báo này, Bác nêu một hiện tượng liên hoan lãng phí ở tỉnh Nghệ An - quê Bác: Vừa rồi vì được mùa to, hai mươi xã ở Yên Thành (Nghệ An) đã liên hoan hết 128 con lợn, 8 con bò, 3 con bê, đó là chưa kể số tiền chi vào muối, gạo, rượu, chè, cũng chưa kể những ngày công lao động của bà con mất toi. Lãng phí tiền của, công sức như vậy, lỗi tại ai? Lỗi tại cán bộ huyện, cán bộ xã, lỗi tại đảng viên, chi bộ.

Trong một lần đọc báo Hải Phòng (ngày 4-3-1967) nói về hai đám cưới - một mới, một cũ - ở huyện Thủy Nguyên, Hải Phòng, với bút danh Chiến Sĩ, Bác viết ngay bài đáng khen và đáng chê đăng trên báo Nhân dân, ngày 16-3-1967 (sau bài báo của Hải Phòng 12 ngày). Bác khen đám cưới của anh Lâm và chị Hoan tổ chức theo đời sống mới chỉ có ăn kẹo bánh, uống trà và văn nghệ rất vui. Bác chê đám cưới của thầy giáo Vĩnh và cô Nhị tốn mất 2 con heo, 1 con dê, 2 tạ gạo, mấy chục lít rượu, cỗ bàn tới 150 mâm. Bác viết: Trong khi cả nước đang thi đua tiết kiệm để chống Mỹ cứu nước, một người là thầy giáo, một người là đoàn viên mà làm trái chính sách như vậy đồng chí Vĩnh nghĩ thế nào? Lợi dụng đám cưới để “phát tài” phải chăng như thế là “bất liêm”? Đồng thời Bác còn chỉ ra trách nhiệm của các tổ chức, đoàn thể: Trong việc này, phải chăng Đảng bộ và Đoàn thanh niên ở huyện Thủy Nguyên chưa làm tròn nhiệm vụ là giáo dục đồng chí Vĩnh?

Cho tới lúc “lên đường theo thế giới người hiền” để lại Di chúc, ở phần “Về việc riêng” Bác viết: Sau khi tôi qua đời, chớ nên tổ chức đình đám, lãng phí ngày giờ và tiền bạc của nhân dân.

Mỗi mùa xuân đến, nhớ Bác chúng ta ôn lại những lời khuyên của Người về thực hành tiết kiệm, chống lãng phí, tham ô là một cách thiết thực nhất “học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”:

Nhớ lời di chúc, theo chân Bác

Lên những tầng cao thẳng cánh tay.